

Pressmeddelande den 9 juni 2004

Till redaktionen: Hela rapporten inklusive tabeller och diagram finns på www.afa.se

Sveriges största undersökning om allvarliga arbetsskador och lång sjukfrånvaro visar:

Kraftfull systematisk satsning på bättre arbetsmiljö inom vård, skola, omsorg nödvändig

Antalet sjukfall som leder till sjuk- eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspension) ökar inom nästan alla yrkesgrupper sedan i mitten på 1990-talet. Den största ökningen återfinns bland förskolelärare och fritidspedagoger (116 procent) och undersköterskor (100 procent). Det visar AFA:s årliga undersökning om allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro som presenteras i dag.

- Kvinnor som arbetar inom vård, skola och omsorg, är en mycket utsatt grupp. Nu är den främsta prioriteringen att bygga en bättre arbetsmiljö för dessa grupper. Därför genomför arbetsgivare och fackförbund inom kommun och landsting tillsammans med AFA det omfattande arbetsmiljöprogrammet Sunt liv.nu, säger Gunnar Söderberg, vice VD AFA.

Rapporten baseras på AFA:s skadestatistik. Försäkringarna omfattar totalt drygt tre miljoner människor som är försäkrade genom ett kollektivavtal. Till grund för rapporten ligger AFA:s skadestatistik (TFA och AGS), data som insamlats sedan 1988.

- Vår statistik är ett nödvändigt underlag för vårt skadeförebyggande arbete. Med den som grund arbetar vi för ett friskare arbetsliv. Kommuner och landsting satsar mer än 300 miljoner kronor på att förbättra arbetsmiljön fram till och med 2007, säger Gunnar Söderberg.

Belastningsskador, fallolyckor och mental ohälsa orsakar många sjukskrivningar. Värst drabbade är yrken inom städ, vård, skola och omsorg där många äldre kvinnor arbetar. Deras skador och sjukskrivningar är ofta ett resultat av olika faktorer såsom akut överansträngning i samband med upprepat, tungt fysiskt arbete, i kombination med fallolyckor samt psykosociala reaktioner till följd av hög arbetsbelastning och brist på resurser.

Sjuk- och aktivitetsersättningarna ökar – mest bland kvinnor

Statistiken visar att en tredjedel av alla som varit sjukskrivna mer än 90 dagar kommer någon gång få sjuk- eller aktivitetsersättning. Bland de som varit sjukskrivna mer än ett år är siffran 60 procent.

Antalet sjukfall som resulterat i sjuk- eller aktivitetsersättning ökar i alla yrkesgrupper, framför allt inom vård, skola och omsorg. I årets rapport toppar förskollärare och fritidspedagoger med en ökning på 116 procent mellan 1995-2001. Bland undersköterskor syns en fördubbling under samma period.

Under perioden 2000-2002 insjuknade nästan dubbelt så många kvinnor som män i ett sjukfall, (178 600 respektive 99 000) som varade mer än 90 dagar.

- Om vi ska lyckas vända den negativa trenden krävs en kraftig, systematisk satsning på bättre utrustning, arbetsmetoder, organisation och arbetsledning, säger Gunnar Söderberg och fortsätter,
- Redan i dag har kommuner och landsting stora problem att rekrytera personal till dessa yrken. Förra veckan publicerade Skolverket en rapport som konstaterar att Sverige till och med 2010 behöver rekrytera 67 000 nya lärare. För att få tillbaka kvalificerad personal i arbete men även klara framtida rekrytering krävs en kraftsamling på att förbättra den psykosociala arbetsmiljön.

Alla sjukskrivningsdiagnoser ökar – de mentala ökar mest

Fortfarande dominerar skelettets och rörelseorganens sjukdomar. I dag står de för drygt 50 procent av diagnoserna bland de långa sjukfallen (mer än 90 dagar).

De mentala diagnoserna utgör nästan 30 procent av de långa sjukfallen. Mentala diagnoser drabbar främst yrken inom städ, vård, skola, omsorg (barnskötare, förskolelärare, sjuksköterskor etc.)

Skelettet och rörelseorganens sjukdomar drabbar fysiskt krävande yrken som murare, byggarbetare, gruvarbetare etc. Detta gäller både män och kvinnor. Övriga diagnoser, exempelvis cirkulations- respektive andningsorganens sjukdomar samt tumörer, är i princip oförändrade över tid.

- Den unga arbetskraften i dag har förmodligen sämre fysiska förutsättningar än 40-talisterna hade när de var unga. Man kan därför anta att dessa problem kommer att bli ännu större i framtiden om vi inte agerar nu, avslutar Gunnar Söderberg.

För ytterligare information kontakta AFA Arbete och Hälsa:

Gunnar Söderberg, vice VD AFA, 08-696 46 00, 0708-92 85 70

Agneta Östberg Forsell, pressansvarig, 08-696 46 13, 0708-92 85 78

Michel Normark, avdelningschef Prevention, 08-696 45 90, 0708-92 85 86

Mikael Forsblom, analytiker Prevention, 08-696 45 94, 0708-93 95 70

Elin Klaesson, analytiker Prevention, 08-696 45 65, 0708-93 95 37